

LUNDELIUS, B. A

Minnesteckning öfver Lars Joensson Lagerberg : 1608-1688

Uppsala
1878

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

[LAGERBERG, LARS JOENSSON.]

as LUNDELIUS, B.A.

Bio

So

(B2)

o

4.0.

MINNEAPOLIS

1870

LARS JOHNSON LAGERBERG

R. E. LINDBERG

MINNESTECKNING

ÖFVER

LARS JOENSSON LAGERBERG

(1608—1688)

AF

B. A. LUNDELIUS.

UPSALA, ED. BERLING, 1878.

Femtio numererade särtryck ur: «Sveriges Adel
under 1600—1700-talen. Samtida minnesteckningar jemte
anmärkningar utgifna af *Carl Arvid Klingspor.*» II,
546—54.

N° 41 till

Kongl. Biblioteket

Stockholm

Personalia

öfwer Min Sahl. Fahr Hr Lars Jonsson Lagerberg.

[Med annan handstil:]

Såssom hos Församlingarne utj vårt K. Fäderneslandh den lofwerde och berömlige Sedh alt stadigt ifrån långlige tijder öflig och i bruk warit, att man widh de Sahl. i Herranom afsombnades Jordeferder och begrafningar något omrörer så wähl deras härkombst och födelse hijt till Werlden, som lefwernes lopp och Sahl: ändalycht; Såssom och der hoos icke underlåter medh behörigt beröm dem at hugkomma, som wedh deras lijfztijdh effter möyeligheten dygden haft sig till ett rättesnöre, och den, så mycket menneskelig Swaghet tillåta kunnat, oförkränckt conserverat och bijbehållit; Altså och ehuruwähl fordom Häradshöfdingen och Hoppmannen den Edle och Wälb: nu mehra hoos Gudh ewinnerl. Sahl, Herr Lars Ionsson Lagerberg till Börstorp |:hwars lekamen för Wåra ögon här stående Wij nu införa och beledsaga täncka utj dess hwijlo-kammar, att der afbijda en frögdefull vpståndelse;| ingen ting mindre, då han här hoos oss lefde, kiär hölt ähn fåfäng roos och beröm; Så willje Wij icke destemindre låta honom effter döden få det han genom sin föröfwade redelighet och Gudachtighet nogsampt af oss meriterat och förtient, doch först om dess födelse hijt till werlden kortl. tahla.

Hwad fördenskull den widkommer, så är Han af en förnähm gambal Slächt härkommen, rächnandes ibland sine förfäder dem, som hwar effter annan dommare och Häradzhöfdinge Embeten utj vårt K. Fäderneslandh icke uthan beröm beklädt och förwaltat; Medh hwilkes upräcknande Man denne hederwärde och förnehme Gudz Försambling inthet will beswärlig falla, uthan allenast nämbna den Sahl. Herrens Föräldrar; Hafwandes Fadren warit Jon Larsson ¹⁾, häradzhöfdinge utj detta, wedh den tiden warande Wisingzborgz Grefweskap, och Häradzhöfdingz Domhafwandes utj äthskillige andre Häradder; Modren war Giertrudh Nillssdotter: af hwilka han hijt till werlden föddes Anno 1608 d. 26 Decemb: som war S^u Stephani dag; och blef då straxt der effter genom nya födelsens badh inympat i dett rätta wijnträdet CHRISTO, och således en medarfvinge till Lijfsens Näh.

Sedan desse hans K. föräldrar hemma i huset inthet försummat af de stycken, som Christelige och redelige föräldrar wid sijne barns Uptuchtelse at i acht taga åligger, uthan straxt då förståndet tillijka medh åhren wäxa och tilltaga syntes, wid alla ting och stycken så smånin-gom Honom låtet wänjas, så mycket som dess åhr tillsäija kunnat, Funno de Rådeliget at denne sin K. Sohn afskicka till den berömblice *Scara Schole*, hwaräst han A^o 1618 på behörliget sätt och wijs introducerad blef; och der förtöfwande i hele *tolf åhren*, icke uthan merkeliget framsteg och progresser utj sine Studier, hwarföre han och sine der warande præceptores synnerlige benägenhet och wällwillighet emot sigh förspörja monde.

Då den Sahl. Herrn nu genom sin anwände flijt utj Scholan syntes mogen till Academiska Excercitier, fann hans Fader, bewekt af den lust Han utj denne sin Sohn förmerkte at willja träda utj dess Förfäders dygdige foot-

¹⁾ Joen Larsson, f. 1570 ¹⁰/₈, d. 1638 ¹⁹/₁₀ (enligt uppgift bland riksrådet Carl Lagerbergs efterlemnade handlingar, meddelad af kammarherren M. Lagerberg; jfr dock sid. 6, not ¹⁾) och är begrafven i Hårlunda kyrka. Hans giftermål finnes ej omnämndt i Ridarhusstamtaflan.

spor, godt at sända honom til Academien utj *Upsala*, dijt han lyckelig ankom Anno 1632, och så fljttigt sijna Studier idkade att man nogsampt skönja kunde, det han medh tiden derigenom till något hederliget komma skulle.

Och såssom denne sahl. Herrns *Fader* och *Farfader*¹⁾ varit utj våre *Swänska* och *andre uthländske Lagar* mycket kloke och *snälle* Männ, och fördenskull till förnähme Embeten satte, altså syfftade denne Sahl. Herr der hänn at och i lijka mätto genom Studium Juris Han framdeles kunde blifwa capabel at tiäna sin höga öfverhet och K. Fäderneslandh och derigenom winna behörlig förmohn och frucht: Men ehuruwähl han af detta fram för andre profession giorde och merendels sin tijdh derutinnan använde, försummade han lijkwähl icke åthskillige andre stycken, som en Studerande Persohn till nytto och prydnat lända kunna; af hwilke hoos honom serdeles i aestim war *Studium Matheseos*, utj hwilket han sig den snällhet och wettenskap förwerfvade, som åthskillige af honom uthgångne och ännu befintlige profwer betyga och uthwijsa kunna.

Då Han någre åhr bortåth widh bet^e Upsala Academie sig medh största å den Tijden der warande H^{re} Professorernes förnöyelse och beröm vppehållet, hade Han ey allenast den hugnaden at blifwa försedd medh et skiönt testimonio om sit ehrbare och riehtige förhållande och capacitet, uthan och beherdrat medh åthskillige recommendationer för sin persohn, så till de Högl: Kongl. Swea och Giötha Hoffrätter, som till andre så högt giälrande Herrar in- och uthom Rådet.

Men som då straxt ingen lägenhet ledig fans, hwar medh han accomoderas kunde, ehuruwähl det behagade Sahl. Kongl: Rådet och Drotzen, högwälborne Grefwe Pär Brahe honom så länge till sig utj Hoffwet at kalla, hwil-

¹⁾ Farfadren var Lars Joensson, f. 1515 (enligt benäget meddelad uppgift af kammarherren M. Lagerberg); häradshöfding i Vartofta härad i Vestergötland samt Vista och Norra Vedbo härad i Småland; d. 1594.

ket han fuller medh wördnat uptog, och sig der någor lijten tijd vppehölt; Så fan lijkwähl denne Sahl. Herrn rådeligare och för sig nyttigare, sökia at kunna blifwa *Auscultant* i den Höglof: Kongl: *Giötha HoffRätt*, hwilket han och så lätteligen erhöit så att han Anno 1639 der sammastädes under samme caractér är intagen worden effter aflagdh wanlig Eedh.

Huru flitigt och medh hwadh nytto och frucht denne Sahl. Herrn der Vpwachtadt, samt hwadh capacitet och skickelighet Man utj hans Persohn funnet, kan klarligen och nogsampt der af förmerkias, at han åhret näst der effter som war 1640 in Februario, wid dess Faders dödelige afgång¹⁾, war capabel och tienlig erkiendh at komma utj dess Sahl. Faders ställe, at blifwa *Häradzhöfdinge* utj det fordom Wisingzborgska grefweskapet, hwilken beställning han sedermera medh godt beröm och alla wederbörandes nöije *utj 21 åhrs tijdh* bekläda monde: Samma år 1640 d. 29 Nowemb: sedan denne Sahl. Herrn föruth Gudh den alldrahögste innerl. ombudet att sig en from ächta maka skaffa willja, begaf han sig utj Echenskapz ståndet medh Jungfru Anna Larsdotter²⁾ på Hwijtene, medh hwilken han utj största Samdrächtighet och sänjo nästan Ellofwa år tillsammans lefde, och i medlertijdh medh henne aflat 5 barn, een Sohn och fyra döttrar, af hwilke döttrarne långosedan Sahligen i Herranom afsombnade, men Sohnen är qwar och här tillstädes är, högeligen begrätandes denne sin gode Faders död och fränfallo³⁾.

¹⁾ Riddarhusstamtaflan uppgifver 1622 såsom Joen Larssons dödsår; jfr för öfrigt not ¹⁾ å sid. 4.

²⁾ Hon uppgifves i ofvan nämnda stamtafa vara dotter till majoren Håkan Larsson, adlad Svärdsköld; men troligen var hon dennes syster.

³⁾ Barnen i detta gifte voro följande:
Gertrud, f. 1642 $\frac{24}{3}$, d. s. å. $\frac{18}{4}$ (slägtanteckningar tillhöriga kammarherren M. Lagerberg i Göteborg).

Ingrid, f. 1643 $\frac{10}{3}$, d. i samme månad (anf. st.).

Ingeborg, f. 1645 $\frac{12}{8}$, d. 1650 (anf. st.).

Och såsom Bet^e denne Sahl. Herrens första Hustro Sahl: ifrån denne werlden skildes Anno 1651 d. 12 Novemb: och han nogsampt befann rådeliget för sig wara at åter å nyo anropa den högste Gudhen om en annan godh och from hustro, som honom till hielp och bijståndh wara kunde; altså hörde Gudh hans böhner och wälsignade Honom medh en annan dygdig Maka Sahl. Wälborne herr Gustaf Erikson Örnewingens till Ulffhult kiära dotter, Jungfru Anna Örnewinge¹⁾ medh hwilken brudlopp höltz på Wisingsborg A^o 1653 d. 28 Dec: Medh denne andre sin K. Hustro och maka har han i lijka måtto i allsommörsta Kärlek och enighet lefwat nästan i 19 åhr, och medh hånne aflatt Ellefwa barn, Siu söhner och Fyra döttrar²⁾, af hwilke 2 Söhner till det Ewiga lijfwet Sahl.

Jonas Lagerberg, f. 1648 $\frac{24}{7}$; lefde utan tjenst; d. 1717 $\frac{26}{7}$; g. 1) 1678 m. Helena Wickenberg (Riddarhusstamtaflan kallar henne Christina); 2) 1681 m. Johanna Lundelia (Anna enl. sist anf. st.); dotter af prosten och kyrkoherden i Habo mgr Bryngel Andreæ Lundelius och Margareta Kempe.

Elisabet, f. 1651 $\frac{8}{10}$, d. s. å. $\frac{13}{10}$.

¹⁾ Anna Örnewinges moder var Ingrid De la Motte.

²⁾ Barnen i detta gifte voro:

Pehr, f. 1655 $\frac{2}{10}$, d. 1657 $\frac{28}{3}$ (enligt förut nämnda slägtanteckn.). Anders, f. 1657 $\frac{30}{9}$, d. 1658 $\frac{2}{4}$ (anf. anteckn.; Riddarhusstamtaflan: f. $\frac{4}{3}$, d. 1657 $\frac{2}{4}$).

Gustaf Lagerberg, f. 1659 $\frac{2}{2}$; landssekreterare i Halmstad (Riddarhusstamtaflan: hofsekreterare), d. barnlös 169 . (anf. anteckn.; Riddarhusstamtaflan: 1706; g. m. Christina Barrij; dotter af inspektoren Tolle Barrij.

Håkan Lagerberg, f. 1661 $\frac{17}{9}$; ryttmästare i kejsrerlig tjenst; d. 1708 $\frac{28}{7}$ (anf. st.; Riddarhusstamtaflan: $\frac{10}{1}$); g. m. Anna Catharina Björnhufvud; dotter af löjtnanten Jonas Björnhufvud och hans Ista fru Maria Lind af Hageby.

Maria Lagerberg, f. 1663 $\frac{17}{7}$, d. på 1730-talet; g. 1687 $\frac{26}{1}$ (anf. st.) m. kornetten Jonas Ståhl.

Lars Lagerberg, f. 1664 $\frac{3}{12}$, kapten vid Skaraborgs regemente, d. 1704 $\frac{26}{7}$ i Polen; g. 1699 $\frac{3}{2}$ m. Christina Papegoja i hennes Ista gifte; dotter af ryttmästaren Brynte Papegoja och Catharina Hård af Segerstad; samt omgift med öfversten Sten Trana, adlad Tranhjelm, i hans 2dra gifte.

föruth gång[n]e, men de öfrige barnen, så Söhner som döttrar, merendehls här tillstädes warande hiertel. och så mycket mehra beklaga sig öfr_u denne deras käre och gode Faders hädanfärdh, som de längesedan, näml. in Aug: 1672 sin K. *Mor* jämbwähl förlustige blefwet, och således både Fader och Moderlöse Barn wordne, och störste dehlen ännu oförsörgde.

Anno 1660 Sidst på åhret, såssom han begynte tröttas wedh det arbetet, som Honom widh domstohlarne ålegat, behagade Sahl. Hans Excell^z Kongl. Rådet och Drotzen Högwälborne grefwe Per Brahe honom vpdraga *Hoppmanskapet*¹⁾ öfwer dess då warande Wisingborgz grefweskup, och genom Sahl. Wälb. Hr Iulij Lantzenfeldtz²⁾ dödh ledigt blef, hwilken beställning han emottog, och öfwer 20 åhrs tijdh till wederböränders fulla nöye förestådt; och J medlertijdh jämbwähl warit brukader wedh åthskillige importante och wichtige Commissioner och förrättningar, serdeles utj sidste krigztijden, då han, i föllgie af sin underdånige plicht icke försummandes at taga Hans Kongl. Maj^{tz}, sin och allas wåres allernådigste Konungz och

Johan Lagerberg, f. 1666 ²³/₁₂ (anf. st.; Riddarhusst.: 1665 ²⁵/₁₂), lefde utan tjenst, d. 1752 i början af Mars; g. 1694 ²⁵/₇ m. Ingeborg Rydingstjerna, f. 1672 ¹⁷/₃ (anf. st.; Riddarhusst.: 1680), d. 1736 ⁴/₁₂; dotter af häradshöfdingen Gustaf Ryding, adlad Rydingstjerna, och Margareta Björnshufvud.

Beata Lagerberg, f. 1668 ²³/₂, d. 1696 ⁷/₁₂; g. m. löjtnanten Jonas Björnshufvud i hans 3dje gifte, f. 1644, d. 1725.

Anna Lagerberg, f. 1669 ²⁴/₃, d. 1727 ⁴/₄ (anf. st.; Riddarhusstamtaflan: 1722 ²³/₄) ogift.

Christina Lagerberg, f. 1670 ²⁶/₇, d. 1721 ¹/₂; g. m. en kapten Ekerot.

Sven Lagerberg, f. 1672 ²⁸/₃; generalmajor 1717; friherre 1719; landtmarskalk och riksråd 1723; grefve 1731; d. 1746 ⁷/₁₀; g. 1722 ²⁹/₆ m. grefvinnan Ottiliana Wellingk, f. 1697, d. 1766; dotter af kungl. rådet grefve Otto Wellingk och friherrinnan Johanna Margareta von Tiesenhansen (anf. slägtanteckningar).

¹⁾ Hauptmanskapet.

²⁾ Julius Lantzenfeldt hette Remmerer, till dess han blef adlad år 1649.

Herres Jntresse wederbörligen och på det högsta i acht; och altijdh sedan emot Sin Högsta öfwerhet sig så skickat och comporterat, som en redelig samwetz man och trogen Undersåtare ägnar och bör; Hwarföre högstbet^e Kongl. May^{tt} wår allernådigste Konung och Herre förledet åhr 1687 behagade i Näder åth denne Sahl. Herrn ett ädelt och härliget *Skiödebref* förferdigas låta, der utj mehr högstbet^e hans Kongl. May^{tt} upphöijer Honom och hans efterkommande nu och ewärdeligen till *adelig* ähra och myndighet.

Hwadh nu denne Sahl: Herrens algemeena Lefwerne, christelig wandring och lopp anlangar, Så synes så mycket onödigare wara, medh någor widlöfftighet der om att röra, som det här utj denne förnehme och Hederwärde Gudz försambling, så wäl som annorstädes, bekandt nog är, at denne sahl. Herrn städze fördt et gudeliget lefwerne, gerna kommet utj Herrans Tempel, dhe stunder, som gudztiensten der förrättas plägar, och der sig och de sijne, bespisas låta medh Herrans Heliga ordh och de Högwördige Sacramenten, det Heliga PrädijkoEmbetet i tillbörlig wördning hållet, sällan Eeder uthur sin Mun komma låtet, ohöfwiske ordh sielf hatat, och ey tillåtet af de sine framföras; högferden hwarken sielf älskat, eller af de sijne älskas låtet; Sachtmodigheten och ödmjukheten kiär hållet, och ingen ting så lastwerdigt achtat, som en Menniskos lefwerne, det medh ståt och pråhl anställes och föres; Nychter sig betedt, och drykenskap hållet för en Moder till många odygder; Sin gifmildhet påskijna låtet emot de nödrängde och fattige; Hielpsam warit emot sin nästa så åt högre som nedrigare Ståndh, som honom tillåtet och han kunnat till willjes wara; Jnthet afwundatz, wedh Eens annors lycka goda och ägendomb.

Uthj sine Ächtenskaper har den Sahl. Herrn emot sine makar sig ganska liufig och kiärlig betedt, uthan knorrande; Jngen ächta Eenighet medh osämjo bemängdt, uthan et oförkränckt hierta dem förmerkia låtet, och en

sådan oeconomie hållet, som wederbör; deras dödh och fränfällen hieertligen beklagat, och de barn, Han medh dem aflat, medh all faderlig skiötzel, omwårdnat och kiärlek omfattat, inthet sparandes de medel, hwar medh Gudh Honom wälsignadt, at användas låta till deras up-tuchtelse, förbättrande och fortkombst; Hwarigenom Han wedh sin lijfztijdh hade den hugnaden och wällsignelsen at få see sina K. Barn wäl wara artade, och wissa teckn wedh handen gifwa af den avorsion de Samptl. hafwa före, at i någon måtho degenerera eller wijka ifrån den dygdewäg som deras Fader och Förfäder hafwa så berömbiligen gått på.

Anlangande denne Sahl. Herrens Siukdom och sahliga endalycht; Så ehuruwähl Han fuller war en man af starck complexion och den stora nåden af Gudh hade, att honom en sund och hälsosam kropp förlänt war, så at han sällan i sin Lijfztijdh någon siuklig olägenhet kommit till at kiänna; Så äre lijkwähl desse senare framflutne åhren hans kraffter mycket förminskade wordne, så at han då och då någon swaghet förmärckt; Serdeles förleden Nyårsdag, sedan han här utj Habo kyrekia¹⁾, tillijka medh sina kiära nu i sorgen effterlembnade Barn, taget Herrans Högwärdige och helige Nattwardh, kiände han wedh sin hemkombst en siuklig anstöt, så at han der af in emot aftonen, samma dag, wardt förordsakat at gåå til sängz; Uthaf hwilken han sedan någre få gånger lijkwähl gick, och understundom sijne kläder på sig taga lät, emädan han tychte siukdomen någorlunda lindras; Men såssom hans tijd då när för handen war, på hwilken Herren Gudh honom uthur denne usle och mödosamma jämmerdahlen genom den timmelige döden till sig utj den Ewiga glädien kalla wille, måste han åter af Siukdomens hårdare antagande till Sängz; och såssom han sin tijd då kort wara förmerckte, beredde han sig mycket wähl till en Sahlig hädanferdh låtandes af sine K. Barn |:som Honom i Siukdomen skiöt-

¹⁾ Närheten af Jönköping.

te:| sig föreläsas åthskillige psalmer och böner, säyandes sielf, hwilka böner han mäst afhölt, dem han medh största devotion och andacht hörde, ropandes alt träget och innerligen till Gudh sin förlossare om en Nädig förlossning; Som nu denne Sahl. Herrens kraffter bortginge, och dess måhl förföll så att han inthet ord mehra framföra kunde, uthan allenast gaf wissa och ofehlbara teckn af den säckra tillförsicht och förhopning han hade om Gudz Nåde och misskundsamhet, så blef han sedan straxt förlossad dereffter som war d. 9 Januarij kl: emillan 11 och 12 om natten, sedan han här i werlden medh beröm lefwat utj *Siuttie nije åhr* och 14 dagar.

Gudh förlähne Honom, med alle Christ-trogna på den sidsta herrens dag en ähre- och frögdefull upståndelse.

Denne förnähma och hederwerde Guds försambling, så uthaf Rijkens Ridderskap och adel, som Fruntimbret, och andra, hwilka mz sin nerwarelse warit behedrandes Sahl. Herrens Begrafningz act, låta dess i sorgen effterlembnade k. Barn respective tjenst- och wänligen betacka för den gunst och wänskap dem i detta målet betetz, Erbiudandes de sig effter Ståndh och wärde, hwariom och enom i fast önskeligare tillfällen till tjenst igen at wara.

Då i minnesteckningen sid. 10 förekommer uttrycket «här utj Habo kyrckia», framgår det otvifvelaktigt, att hon har till författare då varande kyrkoherden i Habo B. A. Lundelius ¹⁾, som nu var svärfader till den affidnes son Jonas Lagerberg. Denne senare är det altså, som egt minnesteckningen och tecknat öfverskriften sid. 3.

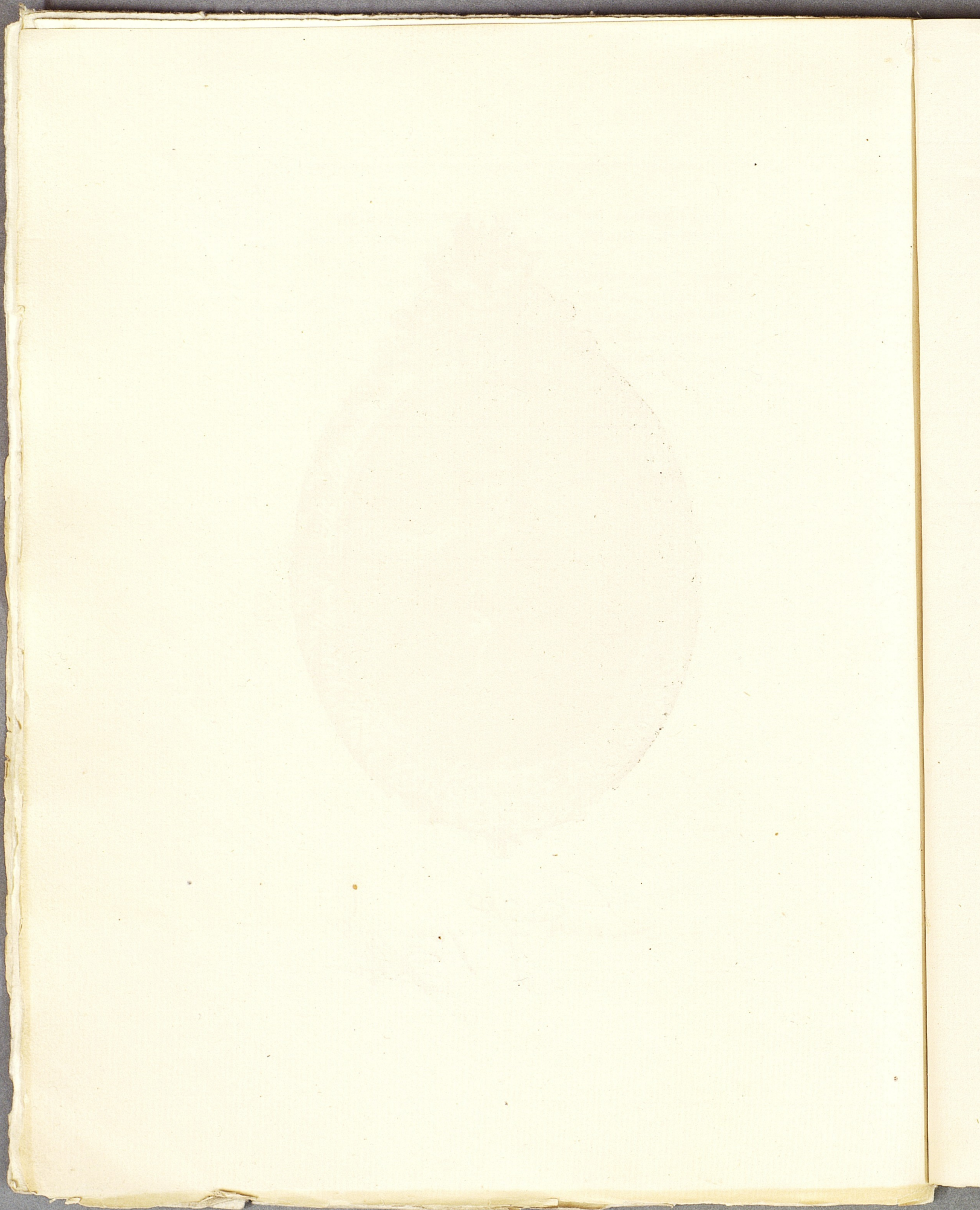
¹⁾ Mgr Brynolf Andreæ Lundelius, student 1645; lektor i Skara 1661; kyrkoherde i Habo 1672; d. 1693.

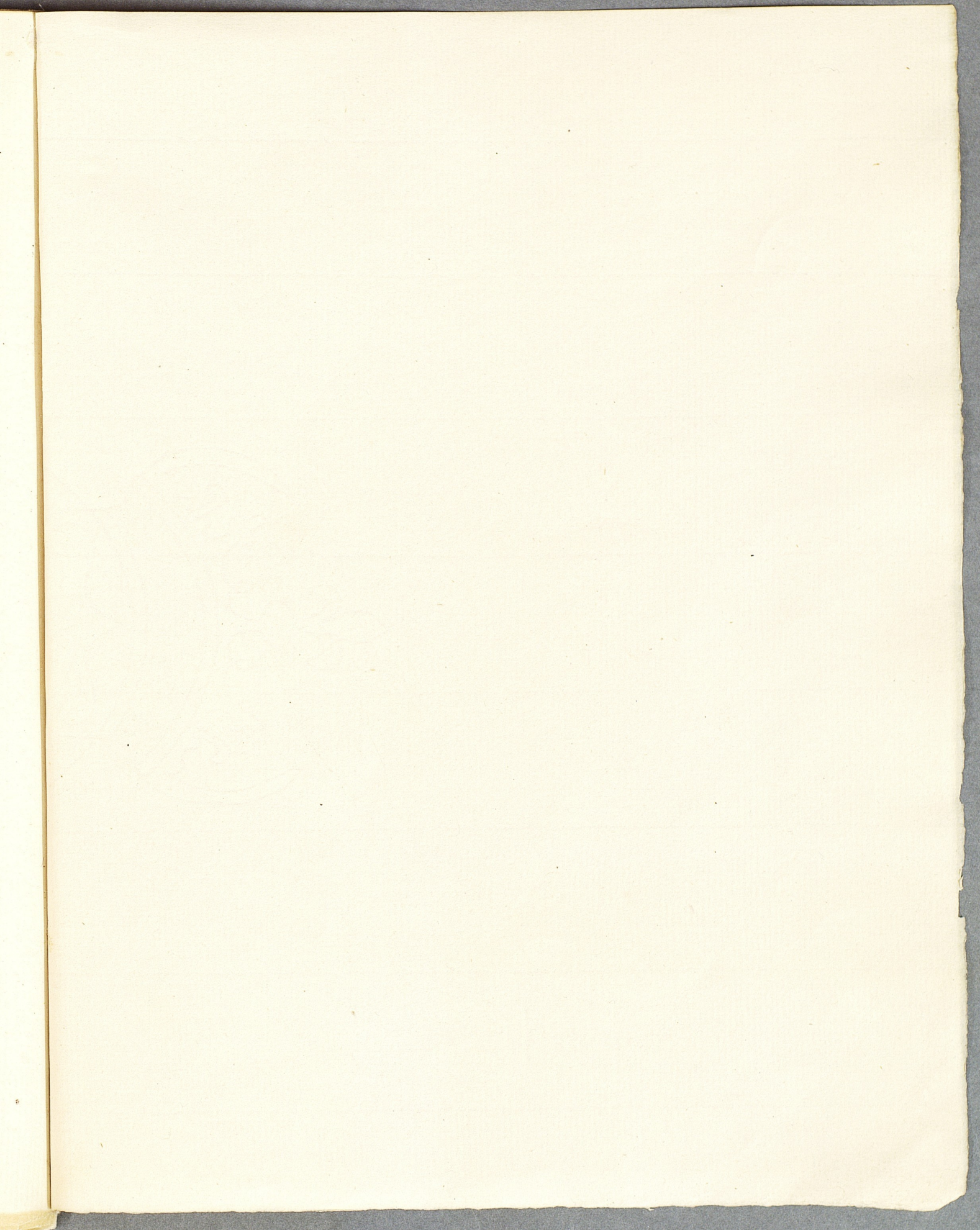
Minnesteckningen är tryckt efter en, såsom det synes, samtida afskrift, nära 4 sid. i folio, nu tillhörig kammarherren M. Lagerberg i Göteborg.

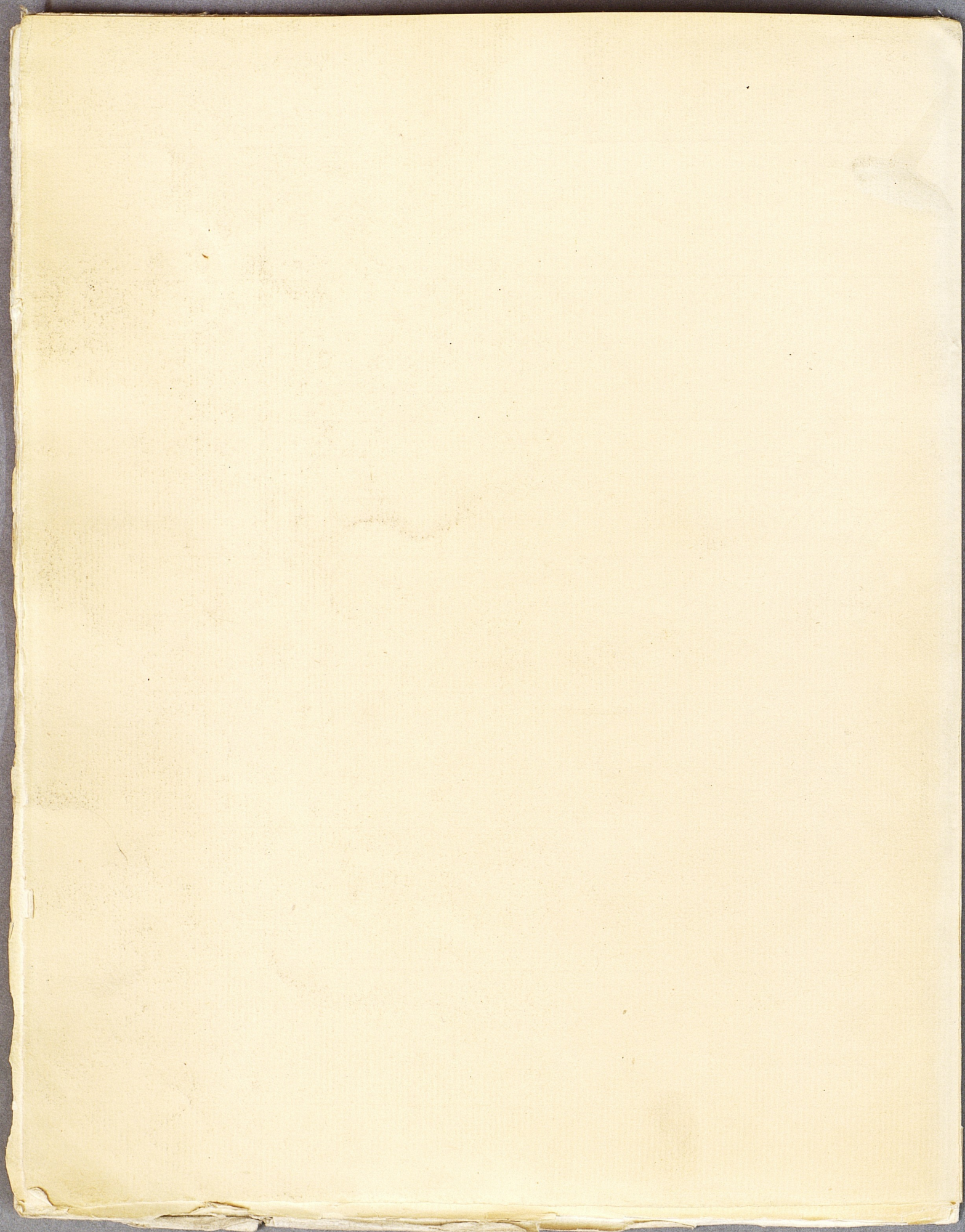
Det framför titelbladet inhäftade träsnittet utgör en trogen afbildning af ett porträtt i olja af Lars Joensson, hvilket eges af nämnde kammarherre L., som ock bekostat dess återgifvande. Detta porträtt åter är egentligen en kopia af en samtida originalbild — af tiden illa åtgången —, som innehafves af kommandörkaptenen S. A. Carlsson Lagerberg i Karlskrona.

Jean-Joussoups

www.books2ebooks.eu